

90. KINH KANṆAKATTHALA (*Kaṇṇakatthala Sutta*)¹

375. Như vậy tôi nghe.

Một thời, Thế Tôn trú tại Ujuṅṇā, gần Lộc Uyển ở Kaṇṇakatthala. Lúc bấy giờ, Vua Pasenadi nước Kosala đi đến Ujuṅṇā có công việc. Rồi Vua Pasenadi nước Kosala bảo một người:

– Đến đây, này người kia, hãy đi đến Thế Tôn! Sau khi đến, nhân danh ta, cúi đầu đánh lễ chân Thế Tôn và hỏi thăm có ít bệnh, ít ão, khinh an, có mạnh khỏe, lạc trú và thừa như sau: “Bạch Thế Tôn, Vua Pasenadi nước Kosala cúi đầu đánh lễ chân Thế Tôn, hỏi thăm có ít bệnh, ít ão, khinh an, có mạnh khỏe, lạc trú không?” Và thừa như sau: “Bạch Thế Tôn, hôm nay Vua Pasenadi nước Kosala, sau buổi ăn sáng, sẽ đến yết kiến Thế Tôn.”

– Thừa vâng, tâu Đại vương.

Người ấy vâng đáp Vua Pasenadi nước Kosala, đi đến chỗ Thế Tôn, sau khi đến, đánh lễ Thế Tôn và ngồi xuống một bên. Ngồi xuống một bên, người ấy bạch Thế Tôn:

– Bạch Thế Tôn, Vua Pasenadi nước Kosala cúi đầu đánh lễ chân Thế Tôn, hỏi thăm có ít bệnh, ít ão, khinh an, có mạnh khỏe, lạc trú không và thừa như sau: “Bạch Thế Tôn, hôm nay Vua Pasenadi nước Kosala, sau buổi ăn sáng, sẽ đến yết kiến Thế Tôn.”

Hai chị em Somā và Sakulā² được nghe: “Hôm nay Vua Pasenadi nước Kosala sau buổi ăn sáng, sẽ đến yết kiến Thế Tôn.” Rồi hai chị em Somā và Sakulā đi đến Vua Pasenadi nước Kosala tại phòng ăn, và thừa như sau:

– Tâu Đại vương, hãy nhân danh chúng thiếp cúi đầu đánh lễ chân Thế Tôn, hỏi thăm có được ít bệnh, ít ão, khinh an, có mạnh khỏe, lạc trú không và thừa giúp: “Bạch Thế Tôn, chị em Somā và Sakulā cúi đầu đánh lễ chân Thế Tôn, hỏi thăm có được ít bệnh, ít ão, khinh an, có mạnh khỏe, lạc trú không?”

376. Rồi Vua Pasenadi nước Kosala sau buổi ăn sáng đi đến Thế Tôn, sau khi đánh lễ Thế Tôn rồi ngồi xuống một bên. Ngồi xuống một bên, Vua Pasenadi nước Kosala bạch Thế Tôn:

¹ Kinh tương đương trong bộ *Trung A-hàm kinh* là *Nhứt thiết trí kinh* 一切智經 (T.01. 0026.212. 0792c13).

² *MA*. III. 356 nói hai chị em đều làm vợ của Vua Pasenadi.

– Bạch Thế Tôn, hai chị em Somā và Sakulā cúi đầu đánh lễ chân Thế Tôn, hỏi thăm Thế Tôn có được ít bệnh, ít não, khinh an, có mạnh khỏe, lạc trú không?

– Thưa Đại vương, vì sao hai chị em Somā và Sakulā lại không thể nhờ một vị đưa tin khác?

– Bạch Thế Tôn, hai chị em Somā và Sakulā có nghe: “Hôm nay Vua Pasenadi nước Kosala sau buổi ăn sáng, sẽ yết kiến Thế Tôn.” Rồi hai chị em Somā và Sakulā đi đến con tại phòng ăn và thưa như sau: “Tâu Đại vương, hãy nhân danh chúng thiếp cúi đầu đánh lễ chân Thế Tôn, hỏi thăm có được ít bệnh, ít não, khinh an, có mạnh khỏe, lạc trú không và thưa: ‘Bạch Thế Tôn, hai chị Somā và Sakulā cúi đầu đánh lễ chân Thế Tôn, hỏi thăm [Thế Tôn] có được ít bệnh, ít não, khinh an, có mạnh khỏe, lạc trú không?’”

– Thưa Đại vương, mong rằng hai chị em Somā và Sakulā được hạnh phúc!

377. Rồi Vua Pasenadi nước Kosala bạch Thế Tôn:

– Bạch Thế Tôn, con có nghe như sau: “Sa-môn Gotama có nói: ‘Không có một Sa-môn hay một Bà-la-môn nào toàn tri, toàn kiến, có thể tự cho là chứng được tri kiến viên mãn; sự tình như vậy không thể xảy ra.’” Bạch Thế Tôn, những ai nói như sau: “Sa-môn Gotama có nói: ‘Không có một Sa-môn hay Bà-la-môn nào toàn tri, toàn kiến có thể cho là chứng được tri kiến viên mãn; sự tình như vậy không thể xảy ra.’” Bạch Thế Tôn, có phải những vị ấy nói lời Thế Tôn nói, họ không xuyên tạc Thế Tôn không đúng như thật, họ giải thích pháp đúng pháp và những ai nói hợp pháp, đúng pháp sẽ không có cơ hội để chỉ trích hay không?³

– Thưa Đại vương, những ai nói như sau: “Sa-môn Gotama có nói: ‘Không có một Sa-môn hay Bà-la-môn nào toàn tri, toàn kiến, có thể cho là chứng được tri kiến viên mãn; sự tình như vậy không thể xảy ra’”, những vị nói như vậy không nói đúng lời Ta nói, và họ xuyên tạc Ta một cách hư ngụy, không đúng sự thật.

378. Rồi Vua Pasenadi nước Kosala nói với Tướng quân Viḍḍabha:

– Nay Tướng quân, ai đã đem vấn đề này vào trong nội cung?

– Tâu Đại vương, Bà-la-môn Sañjaya, thuộc dòng họ Ākāsa.

Rồi Vua Pasenadi nước Kosala cho gọi một người:

– Đến đây, này người kia, hãy nhân danh ta, bảo với Bà-la-môn Sañjaya thuộc dòng họ Ākāsa: “Thưa Tôn giả, Vua Pasenadi nước Kosala cho gọi Tôn giả.”

– Thưa vâng, tâu Đại vương.

Người ấy vâng đáp Vua Pasenadi nước Kosala, đi đến Bà-la-môn Sañjaya thuộc dòng họ Ākāsa, sau khi đến, liền thưa với Bà-la-môn Sañjaya thuộc dòng họ Ākāsa: “Thưa Tôn giả, Vua Pasenadi nước Kosala cho gọi Tôn giả.”

³ Xem *M. I.* 368; *II.* 77, 222, 243.

Rồi Vua Pasenadi nước Kosala bạch Thế Tôn:

– Bạch Thế Tôn, rất có thể những điều Thế Tôn nói về một vấn đề khác, được người ta gán vào một vấn đề khác. Bạch Thế Tôn, liên hệ vấn đề gì Thế Tôn tự xem là nói những lời nói ấy?

– Thưa Đại vương, Ta tự xem là đã nói những lời như sau: “Không có một Sa-môn hay Bà-la-môn nào có thể trong một lúc⁴ biết hoàn toàn và thấy hoàn toàn, không thể có sự tình như vậy.”

– Bạch Thế Tôn, Thế Tôn thuyết có nhân duyên (*heturūpam*). Bạch Thế Tôn, Thế Tôn thuyết liên hệ đến nhân duyên và nói như sau: “Không có một Sa-môn nào hay Bà-la-môn nào có thể trong một lúc biết hoàn toàn và thấy hoàn toàn, không thể có sự tình như vậy.” Bạch Thế Tôn, có bốn giai cấp này: Sát-đế-ly, Bà-la-môn, Phệ-xá (Vessa) và Thủ-đà (Sudda). Bạch Thế Tôn, giữa bốn giai cấp này, có những khác biệt nào, sai biệt nào?

– Thưa Đại vương, có bốn giai cấp này: Sát-đế-ly, Bà-la-môn, Phệ-xá và Thủ-đà. Thưa Đại vương, giữa bốn giai cấp này, hai giai cấp Sát-đế-ly và Bà-la-môn được xem là tối thượng về xung hô; hai giai cấp kia từ chỗ ngồi đứng dậy, chấp tay và giúp đỡ họ các công việc.

– Bạch Thế Tôn, con không hỏi về hiện tại. Bạch Thế Tôn, con hỏi về tương lai. Bạch Thế Tôn, có bốn giai cấp này: Sát-đế-ly, Bà-la-môn, Phệ-xá và Thủ-đà. Bạch Thế Tôn, trong bốn giai cấp này, có những khác biệt nào, sai biệt nào?

379. – Thưa Đại vương, có năm tinh cần chi này.⁵ Thế nào là năm? Ở đây, thưa Đại vương, Tỷ-kheo có lòng tin, tin tưởng sự giác ngộ của Như Lai: “Đây là Thế Tôn, bậc A-la-hán, Chánh Đẳng Giác, Minh Hạnh Túc, Thiện Thệ, Thế Gian Giải, Vô Thượng Sĩ, Điều Ngự Trượng Phu, Thiên Nhơn Sư, Phật, Thế Tôn. Vị ấy ít bệnh, ít nã, sự tiêu hóa được điều hòa, không lạnh quá, không nóng quá, trung bình, hợp với tinh tấn. Vị ấy không gian trá, không xảo trá, nêu rõ tự mình như chơn đối với bậc Đạo sư, đối với các vị sáng suốt hay đối với các đồng Phạm hạnh. Vị ấy sống siêng năng, tinh tấn, từ bỏ các ác pháp, thành tựu các thiện pháp, kiên cố, kiên trì, không từ bỏ gánh nặng đối với thiện pháp. Vị ấy có trí tuệ, thành tựu trí tuệ về sự sanh diệt các pháp, với sự thể nhập của các bậc Thánh, đưa đến chơn chánh đoạn diệt các khổ đau.” Thưa Đại vương, có bốn giai cấp này: Sát-đế-ly, Bà-la-môn, Phệ-xá, Thủ-đà. Và nếu các giai cấp này thành tựu năm tinh cần chi này, như vậy sẽ đưa đến hạnh phúc, an lạc lâu dài cho họ.

– Bạch Thế Tôn, có bốn giai cấp này: Sát-đế-ly, Bà-la-môn, Phệ-xá, Thủ-đà. Nếu những vị này thành tựu năm tinh cần chi này, bạch Thế Tôn, ở đây có sự khác biệt gì, có sự sai biệt gì?

⁴ *Sakideva. MA. III.* 357 viết rằng người có một hướng tâm, một tướng, một nhận thức có thể biết và thấy toàn thể quá khứ, vị lai và hiện tại.

⁵ Như *M. II.* 95.

– Thưa Đại vương, ở đây, Ta nói đến sự sai biệt trong tinh cần. Ví như, thưa Đại vương, giữa những con voi đáng được điều phục, hay những con ngựa đáng được điều phục, hay những con bò đáng được điều phục, có hai con voi, hai con ngựa, hay hai con bò được khéo điều phục, được khéo huấn luyện; và có hai con voi, hai con ngựa, hay hai con bò không được khéo điều phục, không được khéo huấn luyện. Thưa Đại vương, Đại vương nghĩ thế nào? Hai con voi, hai con ngựa, hay hai con bò được khéo điều phục, được khéo huấn luyện, có phải chúng được điều phục, đạt được khả năng điều phục (*dantakāraṇam*), chúng được điều phục, đạt được vị trí điều phục (*dantabhūmiṃ*)?

– Thưa vâng, bạch Thế Tôn.

– Còn hai con voi, hai con ngựa, hay hai con bò không được khéo điều phục kia, không được khéo huấn luyện kia, không được điều phục mà chúng đạt được khả năng điều phục, không được điều phục mà chúng đạt được vị trí điều phục như hai con voi, hai con ngựa, hay hai con bò được khéo điều phục kia, được khéo huấn luyện kia?

– Thưa không, bạch Thế Tôn.

– Cũng vậy, thưa Đại vương, những gì đạt được do lòng tin, do ít bệnh tật, do không gian trá, không dối trá, do tinh cần tinh tấn, do trí tuệ; cũng sẽ do bất tín, do nhiều bệnh tật, do xảo trá, do dối trá đạt được, sự tinh như vậy không thể xảy ra.

380. – Bạch Thế Tôn, Thế Tôn thuyết có nhân duyên, Thế Tôn thuyết liên hệ đến nhân duyên. Bạch Thế Tôn, có bốn giai cấp này: Sát-đế-ly, Bà-la-môn, Phệ-xá, Thủ-đà. Và nếu các vị này thành tựu năm tinh cần chi này, nếu họ chơn chánh tinh cần, thì bạch Thế Tôn, có thể có sự khác biệt nào, có thể có sự sai biệt nào giữa các vị này không?

– Thưa Đại vương, Ta nói không có sự khác biệt gì về phương diện giải thoát đối với giải thoát. Ví như, thưa Đại vương, một người đem củi khô từ cây Sa-la lại và nhen lửa, lửa sẽ hiện ra. Và một người khác đem củi khô từ cây Sāka⁶ lại và nhen lửa, lửa sẽ hiện ra. Rồi có một người khác đem củi khô từ cây Udumbara lại và nhen lửa, lửa sẽ hiện ra. Thưa Đại vương, Đại vương nghĩ thế nào? Vì rằng các loại củi dùng để nhen lửa sai khác, vậy có những sai khác gì, giữa ngọn lửa với ngọn lửa, giữa màu sắc với màu sắc, giữa ánh sáng với ánh sáng?

– Thưa không, bạch Thế Tôn.

– Cũng vậy, thưa Đại vương, với sức nóng do tinh tấn tạo nên, do tinh cần nhen nhúm lên, ở đây, Ta nói không có một sự sai biệt gì về giải thoát đối với giải thoát.

⁶ Sāka một loại gỗ như gỗ Teak. Xem *M. II. 152, 183.*

– Bạch Thế Tôn, Thế Tôn thuyết có nhân duyên, Thế Tôn thuyết liên hệ đến nhân duyên. Bạch Thế Tôn, nhưng có chư thiên không?

– Thưa Đại vương, sao Đại vương có thể nói: “Bạch Thế Tôn, nhưng có chư thiên không?”

– Bạch Thế Tôn, không biết chư thiên ấy có sanh lại tại đây không (*itthatta*) hay không sanh lại tại đây?

– Thưa Đại vương, chư thiên nào có não hại tâm, sanh lại tại đây; chư thiên nào không có não hại tâm, không sanh lại tại đây.

381. Khi được nghe nói vậy, Tướng quân Viḍḍabha bạch Thế Tôn:

– Bạch Thế Tôn, chư thiên có não hại tâm, sanh lại tại đây có thể đánh đuổi hay tấn xuất chư thiên không có não hại tâm, không sanh lại tại đây không?

Tôn giả Ānanda khởi lên ý nghĩ như sau: “Tướng quân Viḍḍabha này là con Vua Pasenadi nước Kosala, ta là con Thế Tôn. Nay đã đến thời người con nói chuyện với người con.” Rồi Tôn giả Ānanda nói với Tướng quân Viḍḍabha:

– Nay Tướng quân, nay ở đây, tôi sẽ hỏi lại Tướng quân vấn đề này. Nếu có thể được, Tướng quân hãy trả lời. Nay Tướng quân, Tướng quân nghĩ thế nào? Xa rộng cho đến lãnh thổ của Vua Pasenadi nước Kosala, và tại chỗ của Vua Pasenadi nước Kosala ngự trị, trị vì; tại chỗ ấy, Vua Pasenadi nước Kosala có thể đánh đuổi hay tấn xuất vị Sa-môn hay Bà-la-môn có công đức tu hành hay không có công đức tu hành, có sống Phạm hạnh hay không sống Phạm hạnh ra khỏi chỗ ấy không?

– Thưa Tôn giả, xa rộng cho đến lãnh thổ của Vua Pasenadi nước Kosala và chỗ nào Vua Pasenadi nước Kosala ngự trị, trị vì; tại chỗ ấy, Vua Pasenadi nước Kosala có thể đánh đuổi hay tấn xuất vị Sa-môn hay Bà-la-môn có công đức tu hành hay không có công đức tu hành, có sống Phạm hạnh hay không sống Phạm hạnh ra khỏi chỗ ấy.

– Thưa Tướng quân, Tướng quân nghĩ thế nào? Xa rộng ra ngoài lãnh thổ của Vua Pasenadi nước Kosala, và tại chỗ của Vua Pasenadi nước Kosala không ngự trị, không trị vì; tại chỗ ấy, Vua Pasenadi nước Kosala có thể đánh đuổi hay tấn xuất vị Sa-môn hay Bà-la-môn có công đức tu hành hay không có công đức tu hành, có sống Phạm hạnh hay không sống Phạm hạnh ra khỏi chỗ ấy không?

– Thưa Tôn giả, xa rộng ra ngoài lãnh thổ của Vua Pasenadi nước Kosala, và tại chỗ của Vua Pasenadi nước Kosala không ngự trị, không trị vì; tại chỗ ấy, Vua Pasenadi nước Kosala không thể đánh đuổi... (như trên)... ra khỏi chỗ ấy.

– Thưa Tướng quân, Tướng quân có nghe nói đến chư thiên ở cõi trời Ba Mươi Ba không?

– Thưa vâng, Tôn giả. Chúng tôi có nghe nói đến chư thiên ở cõi trời Ba Mươi Ba. Và ở đây, Vua Pasenadi nước Kosala cũng nghe có nói đến chư thiên ở cõi trời Ba Mươi Ba.

– Này Tướng quân, ông nghĩ thế nào? Vua Pasenadi nước Kosala có thể đánh đuổi hay tấn xuất chư thiên ở cõi trời Ba Mươi Ba ra khỏi chỗ ấy được không?

– Thưa Tôn giả, Vua Pasenadi nước Kosala không thể thấy chư thiên ở cõi trời Ba Mươi Ba, làm sao Vua lại có thể đánh đuổi hay tấn xuất chư thiên ở cõi trời Ba Mươi Ba ra khỏi chỗ ấy?

– Cũng vậy, này Tướng quân, những chư thiên có não hại tâm, sanh lại tại đây, không thể thấy được chư thiên không có não hại tâm, không sanh lại tại đây, làm sao lại có thể đánh đuổi hay tấn xuất chư thiên không có não hại tâm, không sanh lại tại đây ra khỏi chỗ ấy được?

382. Rồi Vua Pasenadi nước Kosala bạch Thế Tôn:

– Bạch Thế Tôn, Tỷ-kheo ấy tên gọi là gì?

– Thưa Đại vương, tên là Ānanda.

– Thật hân hoan thay! Thật hoan hỷ thay!⁷ Tôn giả Ānanda thuyết có nhân duyên, Ānanda thuyết liên hệ đến nhân duyên. Bạch Thế Tôn, có Phạm thiên không?

– Thưa Đại vương, sao Đại vương có thể nói như vậy: “Bạch Thế Tôn, có Phạm thiên không?”

– Bạch Thế Tôn, Phạm thiên có sanh lại tại đây hay không sanh lại tại đây?

– Thưa Đại vương, nếu Phạm thiên có não hại tâm thì Phạm thiên ấy có sanh lại tại đây; nếu không có não hại tâm thì Phạm thiên ấy không sanh lại tại đây.

Rồi một người khác tâu với Vua Pasenadi nước Kosala:

– Tâu Đại vương, Bà-la-môn Sañjaya thuộc dòng họ Ākāsa đã đến.

Rồi Vua Pasenadi nước Kosala nói với Bà-la-môn Sañjaya thuộc dòng họ Ākāsa:

– Này Bà-la-môn, ai phổ biến câu chuyện này trong nội cung?

– Tâu Đại vương, Tướng quân Viđūḍabha.

Tướng quân Viđūḍabha lại nói:

– Tâu Đại vương, chính Bà-la-môn Sañjaya thuộc dòng họ Ākāsa.

Rồi có một người tâu với Vua Pasenadi nước Kosala:

– Tâu Đại vương, nay đã đến thời dùng xe.

Rồi Vua Pasenadi nước Kosala bạch Thế Tôn:

– Bạch Thế Tôn, chúng con đã hỏi Thế Tôn về Nhứt thiết trí, Thế Tôn đã trả lời về Nhứt thiết trí. Câu trả lời ấy làm cho chúng con thoải mái, được chúng

⁷ *Ānando vata, bho, ānandarūpo vata, bho!*

con chấp nhận, nên chúng con hoan hỷ. Bạch Thế Tôn, chúng con đã hỏi Thế Tôn về sự thanh tịnh của bốn giai cấp, Thế Tôn đã trả lời cho chúng con về sự thanh tịnh của bốn giai cấp. Câu trả lời ấy làm cho chúng con thoải mái, được chúng con chấp nhận, nên chúng con hoan hỷ. Bạch Thế Tôn, chúng con hỏi Thế Tôn về chư thiên và Thế Tôn đã trả lời về chư thiên. Câu trả lời ấy làm cho chúng con thoải mái, được chúng con chấp nhận nên chúng con hoan hỷ. Bạch Thế Tôn, chúng con hỏi Thế Tôn về Phạm thiên và Thế Tôn đã trả lời về Phạm thiên. Câu trả lời ấy làm cho chúng con thoải mái, được chúng con chấp nhận, nên làm chúng con hoan hỷ. Bạch Thế Tôn, và những điều gì chúng con hỏi Thế Tôn, vấn đề ấy Thế Tôn đã trả lời, và câu trả lời ấy làm cho chúng con thoải mái, được chúng con chấp nhận nên chúng con hoan hỷ. Bạch Thế Tôn, nay chúng con phải đi. Chúng con có nhiều công việc, có nhiều phận sự phải làm.

– Đại vương hãy làm những gì Đại vương nghĩ là hợp thời. Rồi Vua Pasenadi nước Kosala hoan hỷ tín thọ lời Thế Tôn dạy, từ chỗ ngồi đứng dậy, đánh lễ Thế Tôn, thân bên hữu hướng về Ngài rồi ra đi.

